

184

ІВАНКА БРЛІЧ-МАЖУРАНІЧ.

СТРИБОРІВ ЛІС

ЛЬВІВ
НАКЛАДОМ ВИДАВНИЦТВА: «СВІТ ДИТИНИ»
1932.

КАТАЛОГ „ДИТОЧОЇ БІБЛІОТЕКИ“:

	Сотиків:
51. В. Королів-Старий: Лісове свято	50
52. Роман Завадович: Князь Марципан	60
53. Іванна Блажкевич: Діло в честь Тараса	40
54. Іван Габрусевич: Український Вертеп	—
55. Франтішек Вольф: При ватрі	30
56. Микита Магир: Пригоди лінивого котика	50
57. Галина Орлівна: Золотий черевичок	50
58. Р. Завадович: Казка про царевича Івана	80
59. Василь Атаманюк: Материна сльозинка	60
60. В. Королів-Старий: Вередлива принцеса	50
61. Микола Кокольський: Байки	40
62. П. Волобуїв: Мені 13-тий минуло...	40
63. Дід Модест: Дві казки	40
64. Вільгельм Буш: Дядькова пімста	25
65. М. Підгірянкa: Зайчик і лисички	20
66. Антін Лотоцький: Покотигорошок	1.00
67. Микола Шугаєвський: Дід-Мороз	80
68. Вільгельм Буш: Бжолі	1.00
69. Антін Лотоцький: Японські казки	40
70. Василь Софронів: Свято Весни	90
71. Марія Загірна: Історія про Галю	50
72. Вільгельм Буш: Стрілець Тріска	25
73. Антін Лотоцький: Лицар Добрива	40
74. Борис Грінченко: Олеся	25
75. Зенон Горницький: Воробець - Молодець	20
76. Пантелеймон Куліш: Чумацькі діти	20
77. Микола Шугаєвський: Весела сопілка	70
78. Іванна Блажкевич: Мила книжечка	70
79. Вільгельм Буш: Хитрий Мехмет	30
80. О. Білоусенко: Лисичка - Сестричка	2.40
81. Марія Пеленська: Святий Миколай	50
82. Вільгельм Буш: Діравий зуб	60
83. О. Білоусенко: Зайчик-Побігайчик	1.20
84. Іванна Блажкевич: Пушистий король	1.25
85. Дмитро Макогон: Святий Миколай	60
86. Авенір Коломиєць: Тарасів день	50
87. Н. А. Соловєва-Несмєлова: У страхa великі очі	50
88. Сидір Воробкевич: Безглуздів	1.00
89. Марія Загірна: Василько й Івасик	50
90. М. А. Соловєва-Несмєлова: Пожалували за пізно	40
91. Святослав Лакуста: Два горбаті	40
92. Микола Шугаєвський: Різдвяна казка	60
93. Вільгельм Буш: Уперте теля	40
94. О. Олесь: Лисичка, котик і півник	40

❖ ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА ❖
КНИЖЕЧКА: 112.

ІВАНКА БРЛІЧ-МАЖУРАНІЧ.

СТРИБОРІВ ЛІС

На українську мову переклав:
ВАСИЛЬ ВОЙТАНІВСЬКИЙ.

Образки: *В. КІРІНА.*

ЛЬВІВ
НАКЛАДОМ ВИДАВНИЦТВА: «СВІТ ДИТИНИ»
1932.

Право передруку застережене

I.

Давним давно був собі зачарований ліс. Називали його лісом Стрибора. Діялися в цьому лісі дивні дива, погані й гарні, вже як хто собі заслужив. А мусів цей ліс бути так довго зачарованим, доки не зайде туди хтось, кому власна біда милійша від щастя других людей.

Раз зайшов у Стриборів ліс один парубок нарубати дров. Нарубав він дров, тай сів собі на пень спочити. Був саме гарний зимовий день. Сидить він, аж тут зпід пня виповзла змія тай стала перед ним леститися. Та не була це звичайна собі змія, але людська душа, проклята ради гріхів своїх, а міг її висвободити тільки цей, хто з нею оженився.

Веться змія перед парубком, вилискується на сонці мов срібло й дивиться парубкови прямо в очи.

— Боженьку ти мій, яка гарна змія! Найрадше взяв би її зі собою домів! — сказав до себе парубок більше жартом як на правду.

— Отсе дурень, який освободить мене на своє нещастя, — подумала в змії грішна душа й зараз таки переїнилася у гарну дівчину. Сорочка в неї й рукавці вишивані, мов крильця у мотіля, а ноги маленькі, мов у якої панночки. Та як злобно подумала, так і лишився у неї в устах гадючий язик.

— Як я тобі так подобалася, то візьми собі мене за жінку й відведи мене до твого дому! — промовила до парубка дівчина-змія.

Парубок, якби був здогадливий, мав на це тільки замахнутися сокирою на неї й крикнути: „Я не з цих, що женяться з лісовими дивоглядами!“ — й дівчина була би назад обернулася в змію, булабу текла під пень і всьо було би добре.

Так щож! Це був добряга, боязливий та соромливий, тож жаль йому було не сповнити її бажання, коли вже ради його переїнилася із змії в дівчину. До того ще й таки йому подобалася, бо була це гарна дівчина, а де йому, дурненькому, було знати, що вона має в устах!

Взяв отже дівчину за руку й повів домів. Дома мав цей парубок стару матір, яку поважав і шанував, мов святий образ на стіні.

— Ось тобі, матусю, невісточка! — каже парубок, коли прийшов з дівчиною до дому.

— Богу дякувати, дитинко! — відповіла мати й глянула на красуню. Але мати, стара й досвідна, зараз таки пізнала, що має невістка в устах.

Пішла невістка в комору перебратися, а мати каже синові:

— Гарну, синку, молоду вибрав, та вважай дитинко, бо це змія!

Син остовпів від здивовання: звідки його мати знає, що це була змія? І розгнівався у серці своїм й подумав: „Моя мати чарівниця!“ І від цієї хвили зненавидів матінку своєю.

Зачали вони вкупі жити, та всьо пішло якось іншим ладом і то поганим, бо невістка була сварлива, їдка, напастлива й ненаситна.

Їх хата стояла під скалистою горою, високою до хмар. Невістка зажадала від старушки принести їй з вершка скали снігу, бо хотіла ним умитися.

— Нема туди дороги, — каже їй стара мати.

— А ти візьми козу за проводиря. Коза в гору, а ти стрімголов у долину, — вигадала невістка.

Чув це й син, але він тільки засміявся, бо хотів угодити жінці.

Матері стиснулося від жалю серце й вона зараз таки пішла на скелю по сніг. Як воно так, то на що їй жити на світі. Йдучи й Господа не взивала на поміч, бо боялася, щоби Бог не завважив, що її син такий ледащо.

Але Бог її таки поміг і вона щасливо принесла невістці снігу з вершка скали, високої до хмар.

Другого дня каже невістка до бабусі:

— Іди на став. Серед ставу є полонка, влови мені там коропа на обід.

— А як-же я піду туди, коли там лід тонкий. Заломиться піді мною лід, — відповідає старенька мати.

— Утішиться короп, як з ним підеш під лід, — каже невістка.

Син знова тільки підсміхнувся, а мати так розжалобилася, що зараз таки пішла на став. Тріскає під нею лід, плаче старушка й сльози на лиці замерзають. Але вона все таки не молиться Богови, все ще криє перед Богом гріхи свого сина.

— Ліпша смерть, як таке життя, — і дальше йде по леді.

Але не прийшов ще час її смерти, бо ось надлетіла каня, а в її дзюбі риба. Риба висмикнулася і впала прямо перед старушку.

Вона підняла рибу й щасливо принесла невістці.

Слідуючого дня сіла мати при печі, взяла синову сорочку й хотіла її залатати. Але невістка скочила, вирвала її з рук сорочку та ще й вилаяла:

— Лиши це, стара сліпухо, тебе це що обходить?!

І не дала матері залатати синову сорочку.

Цього було старушці таки забагато. З болем в серцю вийшла з хати, сіла на лавчину, хоч і як на дворі було зимно, й помолилася Господеви:

— Боженьку ти мій, змилосердися надімною!

Ще й не вимовила до краю, аж ось до неї йде якесь убоге дівчатко в подертій свитці; сорочинка без рукавця, рука так і посиніла від морозу. Але дівчатко, мов і нічого, несе під пахою оберемок трісок тай весело усміхається. Такої видно вдачі.

— Купіть, бабуся, трісок на підпал, — каже до старушки.

— Немаю грошей, дитинко, хіба що залатаю й пришию тобі рукавець, — відповідає сумно бабуся, а в руках її все ще ігла й нитка від сигової сорочки.

Старушка залатала дівчинці рукав, а дівча дало їй оберемок трісок, ще й подякувало гарненько і втішне, що її не є вже зимно в руку, веселе пішло собі далше.

II.

Вечером каже невістка до бабусі:

— Ми йдемо до нашої куми в гості, а ти гляди, доки вернуся, щоб мені води загірла!

Невістка була ненаситна, то все дивилася, де би могла добре попоїсти.

Вони пішли, а старушка остала дома сама. Взяла вона тих трісок, які їй дала дівчина, підпалила в печі огонь й пішла до сіней по дрова.

Шукає вона дров, аж чує, щось у хаті тріскає, щось ковтає: стук! стук!

— А то хто там? — питає бабуся.

— Домовики! Домовики! — чує вона з хати тоненькі голосочки, мов цвірінькання воробців під стріхою.

Дивується бабуся, що це за диво твориться в ночі й подалася до хати. Входить вона й має що бачити. На огнищі тріски щойно розгорілися, а довкола танцюють „домовики“ — малесенькі людці, в киптарях, ша-

Стриборів ліс

почках і червоних мов полумінь ходачках. Волосся в них і бороди сиві мов попіл, а очі чорні як уголь.

Виходить їх з полуміння все більше й більше; кожда тріска по одному випускає. Виходячи, сміються, регочуться, перевертаються по огнищі й стають до танцю.

Йде танець по огнищі, по попелі, по полиці, по столі, по лавці. Гуляй! гуляй! скоро! скорше! Вівкають, регочуться, тручаються, викривлюються. Розсипали сіль, розілляли борщ, розсипали муку, — всьо в великій забаві. Палахкотить огонь на огнищі й обливає всю хату світлом, тріскотить і гріє; а бабуся дивиться й дивиться. Не жалує ані за сіллю, ані за борщем, тільки радіє утіхою, яку післав їй Бог у її смутку.

Здається бабусі, що й вона сама помолоділа, розсміялася й сама стає з Домовиками до танцю. Але все ще лишилося трохи жалю в серці й то так тяжкого, що танок таки зараз став.

— Люди Божі, — промовила бабуся, — допоможіть мені побачити язик моєї невістки. Може хоч тоді опам'ятається мій син, як я йому скажу, що я сама бачила на власні очі!

Й стала бабуся розказувати Домовикам,

що й як було. Домовики посідали на припічок, стиснулися до купи, баламкають ногами й слухаючи оповідання бабусі тільки хитають здивовано головами. А як вони кивають головами, так жевріють червоні шапочки, — сказав би хто, йдуть самі огняні язички із печі.

Коли бабуся скінчила оповідати, обізвався один Домовик, а називався він Малюшко Тинтилинч:

— Я тобі поможу! Йду зараз таки в соняшну країну й принесу тобі сорочиних покладків. Насадимо на них курку, а як вилізуть сорочата, твоя невістка, як кожда лісова змія, полакомиться на сорочата й покаже язик.

Домовики аж підскочили від радості, що Малюшко Тинтилинч таке мудре вигдав. Схопилися скакати, аж ту невістка йде з гостини й несе собі ласощів.

Чує вона вже зі двору, що в хаті гамір; побігла до дверей й нагло отворила. Але як вона втворила, так тільки щось стукнуло й піднеслося полум'я. Це скочили враз Домовики, тупнули ногами й понеслися понад полум'я, полетіли під стелю, тріснули дошки в стелі й Домовики щезли.

Тільки Малюшко Тинтилинич не втік, а сховався в попелі.

Як полум'я нагло піднеслося в гору, а двері ударили до одвірка, так невістка перестрашилася й зі страху впала на землю мов мішок. Розсипалися ласощі з рук, розпустилося волосся на голові, витріщила очі й кричить гнівно:

— Що це було, стара опирице!

— Вітер підняв полум'я, як ти отворила двері, — відповідає бабуся, мов дійсно й нічого не було.

— А що це ту в попелі? — питає далше невістка, бо в попелі видніла червона пята ходачка Малюшка Тинтилинича.

— Це жар, — відповідає бабуся.

Але невірить невістка, встає, як була розхрістана, та йде подивитися зблизька. Зігнула голову до попелу, а Малюшок Тинтилинич: трісь її пятою по носі. Невістка підняла крик, мов потапає в морі, засмарована на лиці, а попелом посипане її розхрістане волосся.

— Що це таке, ти стара чарівнице, — шипить невістка.

— Попирскав тебе каштан із жару, — відказує бабуся, а Малюшко Тинтилинич дуситься від сміху.

Коли невістка пішла вмитися, бабуся по-

казала Малюшкови гніздо в коморі, де посадила невістка квочку, бо хотіла мати на Різдво курятка. А Малюшко ще таки тої самої ночі приніс сорочих покладків й підкинув їх під квочку замість курячих.

III.

Невістка строго наказала бабусі вважати на квочку й скоро виляжуться курятка, мала її повідомити. Вона хотіла закликати ціле село, хай люди бачуть, яка вона господиня, бо ось вона вже має на Різдво курятка, а в селі їх ніхто ще не має.

Прийшов час, виляглися сорочата. Кличе бабуся невістку, а невістка село. Прийшли куми й сусіди, малі й великі, а був там й бабусин син. Невістка каже бабусі принести гніздо до світлиці.

Приносить бабуся гніздо, підіймає квочку, а в гнізді заскреготіло, вискочили голі сорочата тай скіць! скіць! по світлиці.

А невістка-змия, коли так несподівано побачила сорочата, віджила в ній лакомість гадючої вдачі, побігла за ними по кімнаті й висунула за ними свій тонкий і гострий язик, зовсім як колись у лісі.

Скрикнули куми й сусіди, стали хреститися тай втікати з дітьми до дому, бо переконалися, що вона таки правдива лісова гадюка.

Мати радісно підходить до сина, хоче його приголубити:

— Відведи її, синку, звідки привів, бо й сам тепер бачиш, кого в хаті годуєш.

Але син й тепер ще не змінився, ще більше уперся й проти матери й проти села й проти власних своїх очей. Не хоче суд судити над жінкою-гадюкою, але крикнув на матір:

— Звідки в тебе взялися під цю пору сорочата, ти стара чарівнице? Забирайся мені з хати.

І тепер побачила мати, що їй нема виходу. Заплакала гірко й просила не викидати її з хати заки є день, щоб село не бачило, якого вона сина вигодувала.

Син згодився й вона остала до вечора дома.

Прийшов вечір, бабуся взяла торбу, кушник хліба й трісок, які дістала від тої бідної дівчини й обливаючися рясними сльезами вийшла з синові хати.

Коли переступила поріг, згас на огнищі вогонь, а зі стіни упав хрест. Син і невістка остали в темноті; щойно тоді син зрозумів,

якого тяжкого гріху допустився на своїй матері й жаль йому дуже стало. Але не мав відваги признатися жінці, бо був великий боягуз, тільки промовив:

— Йдім за матір'ю, будемо бачити, як вона від студени згине!

А злобна невістка радісно скочила, найшла кожухи, убралися й пішли здалека за старушкою.

Бабуся сумна й невесела бреде по снігу через поля по ночі. Але коли вийшла далеко за село, така її обхопила студінь, що далше не могла кроку зробити. Вийняла тоді з торби тих трісочок, розгорнула сніг й запалила огонь, щоб трохи завітися.

Та ледви тріски занялися, ось диво! З них зачали виходити Домовики, зовсім як на хатньому огнищі!

Вискакують з вогню довкола на сніг, а за ними порскають на всі боки іскри у темну нічку.

Тішиться бабуся, що не лишили її самої у дорозі, а вони збираються довкола неї, сміються й підсвистують.

— Браття мої милі, — каже бабуся, — ой не до втіхи мені нині, допоможіть мені в моєму горю!

Ї стала розказувати, як її дурний син
ще більше розгнівався на неї, хоч і він сам

й село ціле переконалися, що в невістки дійсно гадючий язик.

— Вигнав мене, а ви допоможіть, коли знаєте як.

Мовчать Домовики, оббивають сніг з ходачків, думають й ніяк прийти на щасливу думку не можуть.

Аж ось знова обізвався Малюшко Тинтилич:

— Ходім до Стрибора, нашого царя. Він у всьому знає порадити.

І зараз таки поліз Малюшко на дерево, свиснув на пальцях й за хвилинку причвалав до них з темряви через поля олень і дванайцять вивірок.

Посадили бабусю на оленя, а Домовики посідали на вивірки й подались до Стриборового ліса.

Їдуть вони, ніч темна довкруги, — але в оленя розгалужені роги, а на кожній галузочці зірка. Світить олень й показує дорогу, а за ним скаче дванайцять вивірок, а у кожної вивірки двоє очей мов два дорогі камені. Їдуть вони, а за ними оподаль біжить невістка й син, аж їм віддиху нестає.

Добігли вони так до Стриборового ліса й поніс на собі олень бабусю дальше через

ліс. А невістка, хоч і ніч, пізнала, що це Стриборів ліс, де вона колись була заклята через свої гріхи. Та в своїй великій зlobі не боїться своїх нових гріхів, навіть й не думає про них, тільки ще більше піниться й каже: „Пропаде баба в тім лісі серед цих чарів“, — й пігнула ще скорше за оленем.

Приніс олень бабуся перед Стрибора. А Стрибір, це був лісовий цар. Сидів він серед лісу, у дубі так великім, що в його дуплі було сім золотих палат і восьме село, обгороджене срібним плотом. Стрибір сидів саме перед найкращою палатою на золотому стільці, одягнений в червоний жупан.

— Поможи бабусі, яку прогнала невістка-гадюка! — сказали Домовики тай поклонилися йому враз вони й бабуся. Росказують вони всьо, як і що було. Росказують, а невістка й син, притулившись до дуба, дивляться крізь шпарку тай ждуть, що з того буде.

Коли Домовики скінчили, промовив Стрибір до бабусі:

— Не бійся, старушко! Лиши невістку, хай живе у своїй зlobі, доки зlobа не доведе її назад сюди, звідки за скоро вийшла. А тобі я легко поможу. Подивися на те село, срібним плотом обведене.

Дивиться бабуся й очам своїм не дає віри. Це її рідне село, де провела свою молодість, а в селі храм й забава. Дзвонять дзвони, грають музики, гомонять пісні, мають хоруговки.

— Увійди через пліт, плесни в долоні й відмолодієш! Житимеш у селі в молодости й радости, як колись перед пятьдесятьма роками! — каже Стрибір.

Утішилася бабуся, як ще ніколи, побігла до плоту, вхопила вже рукою за ворота, та нараз собі щось пригадала, — обертається до Стрибора й питає:

— А що буде з моїм сином?

— Пусте, бабусяю! — відказує Стрибір.
— Не знатимеш про твого сина. Він лишиться у цьому часі, а ти вернешся в молодість свою! Навіщо тобі думати за якогось там сина?!

Коли це почула бабуся, тяжко задумалася. Потому поволі вернулася від плоту, станула знова перед Стрибором, глибоко поклонилася й каже:

— Дякую тобі, добрий царю, за всьо добро, яке мені даєш. Але я волю жити у мойому горю, а знати, що маю сина, як взяти від тебе всі богацтва й розкіш цього світа, а забути про свого сина.

Коли це бабуся вимовила, страшно загуділа і стряслася уся діброва. В цей мент щезли в Стриборовім лісі всі чари, бо бабусі було миліше її власне нещастя від щастя цього світа.

Захитався ліс, розступилася земля й проковтнула величезний дуб з золотими пала-тами й селом, срібним полотом огороженим; щез Стрибір й Домовики, зашипіла невістка, перемінившись у змію й поповзла в діру — а мати й син стали серед лісу самі, одно поруч другого.

Упав син перед матірю на коліна, цілує рубець її одежі й рукава тай на руках поніс її домів.

Просить син Бога й матір вибачіння. Бог йому простив, а мати й не взяла йому за гріх цієї важкої провини.

Парубок пізніше оженився з цією бідною й милою дівчиною, котра привела була тоді Домовиків до хати.

Ще й нині живуть вони собі щасливо в купці, а Малюшко Тинтилич приходять до них зимовими вечорами на милу розмову.

	Сотиків
95. „КАЗКИ 1001 НОЧІ“ — збірка	1·80
96. Вільгельм Буш: Збиточники у ванні	20
97. Микола Шугаєвський: Живі ляльки	90
98. Данель Дефо: Робінзон Крузо	1·80
99. Антін Лотоцький: Ведмедівська попівна	40
100. КАЗКИ БРАТІВ ГРИММІВ — збірка	—
101. Марія Козорів-Бариякова: Свято Матери	60
102. Ганс Хр. Андерзен: Свинопас-князенко	75
103. Дж. Свіфт: Гулівер у Ліліпутів	1·20
104. Дж. Свіфт: Гулівер у Велетнів	1·20
105. КОРЕАНСЬКІ КАЗКИ — збірка	50
106. Редіард Кіплінг: Слонятко	20
107. Юра Шкрумеляк: Історія про малого Мука	75
108. Ганс Хр. Андерзен: КАЗКИ	—
109. „НА ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ“ — збірка	—
110. Антін Лотоцький: Відкриття Канади	40
111. Редіард Кіплінг: Ріккі-тіккі-таві	40
112. Іванка Брліч-Мажураніч: Стриборів ліс	25
113. Михайло Таранько: „МАЛИЙ ДЕКЛЯМАТОР“	—
114. Езоп: БАЙКИ	—
115. Ганс Гр. Андерзен: Ялинка	—
116. Дярія Гриневиц-Витанович: Приятелі хлібороба	30
117. Богдан Заклинський: Емігрант	—
118. Анатоль Курдидик: Маленькі борщі	1·20
119. „ПРИГОДИ МОРЕПЛАВЦЯ СІНДБАДА“	—
120. Микола Погідний: Нечисті скарби	—
121. Ганс Хр. Андерзен: Дикі лебеді	30
122. Т. Дончак: Казка про дивного змія	50
123. Микола Погідний: Казка про гордого боярина	50
124. МОТОВЯЗНИК ГАСАН — з „Казок 1001 ночі“	40
125. Святослав Лакуста: Зачарований цвітник	30
126. Мирослав Ріпецький: Країна фйордів	80
127. Іванна Блажкевич: В Мамин День	80
128. Ю. Ігорків: Сердечний Віночок	1·50
129. Антін Лотоцький: В ніч св. Миколая	80
130. Дж. Свіфт: Гулівер у Лапутів	1·30
131. Дж. Свіфт: Гулівер у Гиржунів	1·30
132. Я. Вільшенко: Івась і Гануся	1·00
133. В. Жуковецька: Оповідання для найменших	—
134. А. Теодорів-Давидів: Байки і казки	60
135. Олесь Чмелик: Віршована Азбука	50
136. Микола Гоголь: Загублена грамота	40
137. Антін Чехов: Каштанка	90
138. Лев Лотоцький: Сила молитви	40

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журнал для дітей.

Виходить від 1919 року під редакцією
Михайла Таранька.

На зміст кожного числа складаються:
байки, казки, оповідання, сміховинки,
забави, іграшки, пісні та ріжноманітні
загадки.

Велика скількість образків.

Заряди Шкіл, Виділи Читалень і Кооператив
в цілм краю нехай безумовно передплачують цей
дитячий орган, щоби в той спосіб допомогти Ви-
давництву до побільшення обему і змісту цього
журналака та до його загального поширення. Ради
шк. місцеві повинні обовязково передплачувати
„СВІТ ДИТИНИ“ дя шкіл по всіх наших селах.

Умови передплати:

На цілий рік у краю 5 зол.
Для Чехо-Словаччини 20 К. ч.
Для Румунії 100 леїв.
Для Америки й Канади 1 дол.

Поодиноке число коштує 25 сот.

Замовлення слати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“
ЛЬВІВ, ул. Зіморовича ч. 3.